

مؤسّسات آموزشی و رشد سیستماتیک

تهیه شده توسط:

دارالتبلیغ بین المللی

فوریه ۲۰۰۰

بیت‌الاحیاء، در پیام منبج رضوان ۱۵۲، تأسیس و توسعه مؤسسات آموزشی را در شرایط و موقعیت تحولات گسترده و دامنه‌داری قرار دادند که وجه مشخصه ترقی و تقدّم امر مبارک در این برهه از تاریخ بهائی خواهد بود. چهار سال آینده دوره‌ای استثنائی در تاریخ امر است، نقطه عطفی است که اهمّیت و عظمت یک دوره یا عهد را دارد. آنچه در حال حاضر اجرای آن از یاران الهی در سراسر جهان تقاضا می‌شود آن است که خود و منابع مالی و استعدادات و اوقات خویش را برای به وجود آوردن شبکه‌ای از مؤسسات آموزشی در سطحی که تا به حال سابقه نداشته است متعهد نمایند. (۱)

با بررسی توسعه مؤسسات آموزشی طی نقشه چهارساله، از میزان تحقق این منظور و دیدگاه متحیر می‌گردیم. شبکه مؤسسات آموزشی که عالم را احاطه کرده است از لحاظ کمی به تعداد ۳۵۰ مؤسسه در ۱۷۰ کشور می‌رسد که حدود یکصد هزار نفر از احبّاء حداقل از یک دوره آموزشی بهره‌مند گردیده‌اند. عظمت این موفقیت تنها با استعداد نهفته بالقوه که از پیشرفت جریان دخول افواج مقبلین خیر می‌دهد، قابل رقابت می‌باشد. هدف از مؤسسات آموزشی در بیانیّه مؤسسات

آموزشی که در ماه آپریل ۱۹۹۸ انتشار یافت، توضیح و تشریح شده است. بیانیه مزبور برای بیت‌العدل اعظم تهیه و توسط معهد اعلی مورد تصویب قرار گرفت. بر مبنای این شرح و توضیح جریان مؤسسات، جوامع ملی تلاشهای خود را مجدداً متمرکز ساخته بر یک رشته دوره‌هایی که موجد استعداد و تعهد از طرف یاران برای اجرای خدمات می‌شد، تأکید نمودند. تأکید عظیم‌تری متوجه تمرکز زدایی از جریان مؤسسات گردید تا بتواند تعداد دائم‌التزاید آحاد مؤمنین را در بر گیرد. در دو سال گذشته نه تنها شاهد اتساع دایره مؤسسات آموزشی در سراسر عالم بودیم، بلکه در سراسر عالم بهائی نسبت به نقش حیاتی و بی‌مثیلی که مؤسسات آموزشی باید در ترویج رشد سیستماتیک ایفا نمایند، درکی عمیق‌تر پدیدار گردید.

این رساله پیشرفت جریان مؤسسات آموزشی از زمان انتشار بیانیه آپریل ۱۹۹۸ تا کنون را به اختصار مورد بررسی قرار می‌دهد. این تجزیه و تحلیل در چهارچوب هدایت بیت‌العدل اعظم قرار دارد که در دو سال گذشته در رابطه با مؤسسات آموزشی به محافل روحانی ملی عنایت فرموده‌اند. این تحلیل به چهار بخش تقسیم می‌شود:

۱- تجربه حاصله از جریان مؤسسات

۱-۱ ساختار اداری

۱-۲ تشریح مسیاهی

- ۱-۳ برنامه آموزشی
- ۱ ۲ ۱ اف.امی سیستماتیک
- ۱-۳-۲ ترتیب دوره‌ها
- ۱-۴ نظامهای عرضه دروس
- ۱-۴-۱ تحصیل از راه دور
- ۱-۴-۲ انجمنهای مطالعاتی
- ۱-۴-۳ معلمان و تعلیم معلمان

۲- فعالیت مؤسسات

- ۲-۱ ایجاد منابع انسانی
- ۲-۲ تأثیر بر تبلیغ و رشد
- ۲-۳ ابزار مستقیم تبلیغ

۳- سیستماتیک کردن تبلیغ (برنامه‌های رشد ناحیه‌ای)

۴- مساعی مبذوله برای مؤسسات آموزشی

- ۴-۱ کیفیت و کارایی
- ۴-۲ سوادآموزی
- ۴-۳ منابع انسانی
- ۴-۴ محل و تسهیلات
- ۴-۵ توکیل به خادمین مؤسسات

۱- تجربه حاصله از جریان مؤسسات

بیت‌العدل اعظم در پیام منیع ۱۵۶ بدیع به "مؤسسات آموزشی و اثبات سودمندی آنها"^(۱) اشاره فرمودند. برای حصول درکی بهتر از استعداد و ظرفیت بالقوه مؤسسات در درازمدت و تأثیر آنها در ترقی و تقدّم امر مبارک، شاید مناسب مقام باشد که عوامل و عناصری را که توصیف‌کننده یک مؤسسه آموزشی کارآمد و مؤثر می‌باشد مدّ نظر قرار دهیم. چه ساختار اداری در اجرای برنامه‌های مؤسسه به خوبی عمل کرده است؟ چه میزان تشریک مساعی بین تشکیلات امری در ترویج جریان مؤسسات مساعدت کرده است؟ آیا هیچ اصلی از اصول توسعه برنامه‌های آموزشی فرا گرفته شده است؟ آیا مؤثر بودن روشی از نظامهای عرضه دروس به طور اخصّ ثابت شده است؟ در پاسخ به این سؤالات و سایر پرسشها، ما به ارائه تجربیات جوامع ملّی در سراسر جهان می‌پردازیم که تحت هدیای بیت‌العدل اعظم، با سرعتی خارق‌العاده و نتایج عظیمه، ایجاد و توسعه مؤسسات آموزشی را پیش برده‌اند.

بیانیه "مؤسسات آموزشی" که در کانونشن بین‌المللی

۱- پیام ۱۵۶ بدیع، ص ۳

بهائی سنه ۱۹۹۸ بیت‌العدل اعظم انتشار دادند. موعود متنوع در جوامع ملی و نحوه ظهور متفاوت مؤسسات آموزشی منطبق با خصوصیات ممالک مختلف و نیز ماهیت و ابعاد جوامع بهائی این کشورها را توضیح می‌دهد. معیناً، در بررسی رشد مؤسسات آموزشی سراسر عالم طی دو سال گذشته، چشمگیرترین و جالب‌ترین نتایج قابل مشاهده عبارت از این است که در میان موفق‌ترین برنامه‌ها وجوه تشابه مهمی وجود دارد و تقارب و وحدت تفکر و عمل در خصوص ایجاد و توسعه مؤسسات آموزشی ایجاد شده است که منبعث از اجرای هدیای دقیق بیت‌العدل اعظم به این اقدام جهان‌شمول می‌باشد.

۱-۱ ساختار اداری

در اکثر ممالک عالم، ساختار اساسی اداری برای مؤسسات آموزشی، عبارت از تأسیس یک مؤسسه ملی با یک هیأت مدیره مؤسسه^(۱) بوده است. در معدودی از جوامع ملی که از جمعیت عظیم بهائی برخوردارند یا مناطق جغرافیای گسترده‌ای را تحت پوشش دارند، و به طور اعم در جایی که شوراهای منطقه‌ای بهائی وجود دارند، مؤسسات ناحیه‌ای تأسیس شده‌اند که برای خود دارای هیئت مدیره هستند. در اکثر این موارد، محفل روحانی ملی تصمیم گرفته است که هیئت‌های

مدیره به شوراهای ناحیه‌ای گزارش دهند، در حالی که محافل ملیه بنفسم در مورد کلّ جریان ایجاد و توسعه مؤسسات آموزشی خطّ مشی و هدایت گسترده‌ای برقرار کرده‌اند. در جمیع اطراف و اکناف عالم، هیئت‌های مدیره مؤسسات آموزشی با شور و اشتیاق مسئولیت‌های محوّله را به عهده گرفته و تحت نظارت محفل ملی یا شورای ناحیه‌ای مربوطه به ایفای وظائف مشغول شده‌اند. به نظر می‌رسد که آنها به خوبی از ماهیت و وظائف خویش اطلاع دارند. افرادی که به عضویت هیئت‌های مدیره مؤسسات منصوب شده‌اند باید برای درک مشکلات و معضلات و نوید توسعه منابع انسانی آمادگی داشته باشند و از لزوم تمرکز بر آموزش آگاه باشند، و بتوانند در یک گروه کوچک به نحو مؤثر فعالیت نمایند. ضرورت تشریح مساعی بین هر دو جناح نظام اداری در جریان انتصاب به ثبوت رسیده است.

“اگر هیأتی از مدیران تشکیل می‌گردد، عضویت این هیأت باید توسط محفل روحانی ملی و با مشورت با مشاورین و با کسب حمایت کامل آنها تعیین گردد...” (ترجمه)

همزمان با بررسی و مطالعه مشاورین، محافل ملیه و هیئت‌های مدیره مؤسسات در خصوص نحوه عرضه دوره‌های آموزشی به تعداد فزاینده احباء، یک سؤال در خصوص لزوم

ساختارهای اداری به طور اعم مطرح می‌گردد. بیت‌العدل اعظم در خصوص یک نظام مفعّل و ميسوول شامل شعب ناحیه‌ای هشدار می‌دهند، نظامی که می‌تواند پرهزینه و به طور کلی مستلزم جمع کردن احبّاء در یک مکان مرکزی باشد:

”در این مرحله از مساعی شما برای ازدیاد منابع انسانی، لزومی به تأسیس شعب ناحیه‌ای وجود ندارد، شعبی که به طور کلی مستلزم مخارج گزاف، شامل نگهداری از تسهیلات، تجهیزات، و هزینه‌های شرکت‌کنندگان، مانند حمل و نقل، غذا و اسکان می‌باشد.“ (ترجمه)

به جای شعب ناحیه‌ای، یک ساختار کارآمد و مؤثر برای انتصاب هماهنگ‌کننده‌های ناحیه‌ای وجود داشته است که بر بسط دوره‌های مؤسسه و عرضه آنها به جوامع محلی در محدوده یک ناحیه نظارت دارند. با افزایش تعداد انجمنهای مطالعاتی در یک منطقه، وجود هماهنگ‌کننده‌های ناحیه‌ای برای تشویق و حمایت از مساعی معلّمین، برای ترویج و تشویق ازدیاد بیشتر انجمنهای مطالعاتی، و هماهنگ کردن فعالیت مؤسسه با سایر مؤسسات در منطقه، ضرورت می‌یابد.

در برخی از جوامع ملی، افزایش فعالیت‌هایی وجود داشته است که به عنوان مؤسسات از آن یاد شده است. لازم به توضیح بود که این ابتکارات محلی که عمدهً بر تزئید معارف

متمرکز بوده است، اگرچه قابل تحسین بود، اما مشمول عنوان "مؤسسه" که بیت‌العدل اعظم تسمیه فرمودند نمی‌شدند. در این رابطه، ترسیم خط تمایزی بین چنین ابتکارات و بسط دوره‌های مؤسسه و مشمول بر سطح محلی به عنوان بخشی از برنامه ملی و ناحیه‌ای برای تأمین آموزش برای تعداد دائم‌التزاید یاران، حائز اهمیت است. بیت‌العدل اعظم توضیح می‌فرمایند:

"همانطور که یاران درکی واضح‌تر نسبت به مقصود بیت‌العدل اعظم از دعوت به تأسیس این مؤسسات می‌یابند، این مساعی محلی متدرجاً، به صورت شعب یا جلسه‌های مطالعه، با یک مؤسسه ناحیه‌ای که در خدمت جماعت عظیم‌تری می‌باشد، مرتبط می‌گردند. در این موقعیت و شرایط، آنچه که یک ناحیه را تعریف می‌کند ضرورتاً متفاوت و متغیر است...

قطع نظر از آن، با تقویت مؤسسات ناحیه‌ای، مفهوم مؤسسه آموزشی در اذهان یاران بیش از پیش از مفهوم یک کلاس محلی تزئید معارف یا یک گروه آموزشی منتزع می‌گردد." (ترجمه)

۲-۱ تشریک مساعی

بیت‌العدل اعظم در پیام منبع ۱۵۳ بدیع و سایر دستخط‌ها دعوت به تشریک دقیق و نزدیک مساعی بین دو جناح نظم‌اداری در ایجاد و توسعه مؤسسات فرمودند. در تجزیه و تحلیل

رشد و پیشرفت مؤسسات آموزشی طی نقشه چهارساله، یکی از جالب‌ترین و جذاب‌ترین استنتاج‌ها عبارت از اهمیت مشاوره بین مشاورین و محافل ملیه در خصوص اداره و عملکرد مؤسسات آموزشی بوده است. در آن حدی که تشریک مساعی دقیق و زیاد حاصل شد، یک احتمال معادل و قرینه وجود داشت که جریان مؤسسه آموزشی در نهایت استحکام مبتنی بر هدایات بیت‌العدل اعظم باشد و در ایجاد گروهی از حامیان دائمی و فعال امرالله موفق گردد.

در یک جامعه ملی باید یک دیدگاه مشترک بین مشاورین و محفل روحانی ملی در خصوص خصوصیت و جهت جریان مؤسسه وجود داشته باشد. این امر در هر جا که "مشارکت صمیمانه در اقدامات مؤسسه" توسط مشاورین و معاونین آنها وجود داشته، حاصل شده است. مضافاً، تشریک مساعی بین مشاورین و آن دسته از شوراهای ناحیه‌ای بهائی که مسئولیت اداره مؤسسات آموزشی ناحیه‌ای را به عهده داشته‌اند، و نیز بین مشاورین و اعضاء هیئت معاونت با هیئت‌های مدیره مؤسسات وجود داشته است، فرصتهایی برای این جناح نظم اداری برای متحقق ساختن هدف مقدس خود برای نشر نفعات الهیه و ترویج امر آموزش فراهم آمده است. همانطور که در پیام رضوان ۱۵۳ بدیع توضیح داده شده است، "خصوصیات این مؤسسات موافق با مسؤولیت‌های تعلیم و تربیتی اعضاء هیأت

معاونت است و میدان عملی برای آنها به وجود می‌آورد. (۱)

بیت‌العدل اعظم در موارد متعدّد بر لزوم تشریک مساعی جاری بین دو جناح نظم اداری تأکید فرموده‌اند:

“این موضوع مستلزم تشدید همکاری بین مشاورین قازّه‌ای و محافل روحانیهٔ ملیّه است. زیرا توفیق این مؤسّسات آموزشی تا میزان معتنا بهی منوط به مشارکت فعال مشاورین قازّه‌ای و اعضاء هیأت معاونت در اقدامات آنها است. بالاخصّ، لازم خواهد بود که اعضاء هیأت معاونت رابطهٔ کاری نزدیکی با مؤسّسات داشته باشند...”

در مشاورهٔ بین شما و مشاورین در ارتباط با تمهید و تصویب برنامه‌های سالانه و بودجهٔ مؤسّسات، باید به یک جریان تصمیم‌گیری نائل گشت. البتّه این در هر مورد مستضمّن تعامل بین مشاورین و مؤسّسات و هیئت‌های مدیرهٔ مؤسّسات می‌باشد...”

در عملکرد هیئت‌های مدیرهٔ مؤسّسات ما شاهد معاضدت نزدیک بین دو جناح نظم اداری، بالاخصّ مشارکت اعضاء هیأت معاونت، در تحقّق انتظارات بیت‌العدل اعظم که

”باید شرکت بسیار نزدیک در فعالیت این مؤسسات بخشی از اقدامات این صاحبان مناصب در امر گردد“^(۱) بوده ایم.

”از این رهنمودها، می‌توانید مشاهده نمایید که انتصاب اعضاء هیأت معاونت توسط محفل ملی با توافق مشاورین به عضویت هیأت مدیره یک مؤسسه، امری کاملاً قابل قبول می‌باشد. البته، مشارکت آنها در کار یک مؤسسه محدود به عضویت در هیأت مدیران نمی‌شود. همانطور که در مکتوب شما مذکور بود، بسیاری از آنها به عنوان هماهنگ کننده خدمت می‌کنند و به عنوان معلّم عمل می‌نمایند. تعهد مسئولیت بطور تمام وقت، تصمیمی است که اتخاذ آن با مشورت با مشاورین مربوطه به عهده خود آنها است.“

در اکثر کشورها، اعضاء هیأت معاونت در هیئت‌های مدیره مؤسسات مشغول خدمت هستند. معهذاً، در آن نقاطی که هدایت بیت‌العدل اعظم در خصوص نقش حیاتی اعضاء هیأت معاونت در توسعه جریان مؤسسات به طور کامل به مرحله اجرا در آمده است، می‌توان بیشترین و عظیم‌ترین پیشرفت‌ها را مشاهده نمود.

در ممالک کمی‌شوراهای ناحیه‌ای بهائی وجود دارند، تعامل

۱- پیام ۱۵۲ بدیع، ص ۹

دقیق و نزدیک بین شوراها و مؤسسات آموزشی از اهمیتی ضروری و اساسی برخوردار است و می‌تواند "یک انسجام مؤثر در جریاناتی که بر توسعه و تحکیم در ناحیه تأثیر دارند" (ترجمه) و "انطباق عملی خدمات آموزشی مؤسسات با نیازهای جوامع محلی به گسترش" (ترجمه) ایجاد نماید.

۳-۱ برنامه آموزشی

در مرکز و قلب مؤسسه برنامه آموزشی قرار دارد که توسط هیأت مدیره مؤسسه، با مشاوره با محفل روحانی ملی و مشاورین قاره‌ای، انتخاب می‌شود.

با توجه به تجاربی که تا به حال حاصل شده است، توصیه می‌شود که با مشاوره با مشاورین و هیأت‌ها، رؤس یک رشته از دوره‌های معدودی را که برای ایجاد بینش روحانی، معرفت و مهارت‌های لازم جهت خدمت به امرالله با تأثیر و کارایی دائم‌التزاید، در احبای آن جامعه در نظر گرفته‌اید تهیه نماید.

از آنجا که هر برنامه آموزشی عبارت از وسیله‌ای است برای وصول به اهداف آموزشی، ثابت شده است که مؤثرترین برنامه آموزشی برای مؤسسات عبارت از برنامه‌ای است که حقیقه‌یاران را برای خدمت در زمینه توسعه و تحکیم تربیت و تعلیم می‌دهد. در اوایل نقشه چهارساله در بسیار از کشورها معلوم گردید که اگرچه تزئید معارف امری ضروری است و باید تداوم یابد، اما مطالعه عمیق یک کتاب یا یک موضوع تخصصی در مؤسسات لزوماً به وسیله کردن تعداد ناچیزی از یاران که

مبلغین فعالی بشوند، منتج نمی‌گردد. البته بسیاری از مواضع مهم هستند که لازم است یاران در آنها عمیق گردند، اما بیت‌العدل اعظم در دستخط‌های متعدد خود، مؤسسات آموزشی را از وارد کردن موضوعات تخصصی در برنامه‌های خود به قیمت تمرکز بر یک رشته از دوره‌های اساسی و بنیادی، منع فرمودند.

"معدّلک، بیت‌العدل اعظم مطلوب بودن مشارکت مؤسسات آموزشی در این برنامه را مشروط به شرایطی می‌دانند. مؤسسات آموزشی باید یک برنامه منسجم و سیستماتیک برای ازدیاد منابع انسانی جامعه بهائی تدوین نموده به مرحله اجرا در آورند. طبیعاً، به عنوان بخشی از این برنامه آموزشی می‌توان مراجع مربوط به حکم حقوق‌الله و به طور کلی موضوع حمایت از صندوقهای خیریه امریه و امر تبرّعات را به عنوان بخشی از حیات فردی یاران و عنصر ضروری و اساسی حیات جامعه بهائی در برنامه آموزشی پیش‌بینی نمود. معهداً، مشارکت دادن مؤسسات آموزشی در یک طرح مشخص آموزش حکم حقوق‌الله به اعضاء جامعه، یا تهیه مطالب آموزشی به نظر می‌رسد انحرافی از وظیفه اصلی آنها باشد.

در طراحی برنامه برای آموزش تعالیم مبارکه به اعضاء جامعه بهائی، محفل روحانی ملی باید جمیع جنبه‌ها و وجوه حیات، از جمله انتخاب همسر را منظور نماید، اما بیت‌العدل

اعظم فکر می‌کنند انجام دادن این کار در اوضاع و شرایط مربوط به آن حائز اهمیت می‌باشد. معهداً، تصوّر نمی‌شود که این موضوع تخصصی برای مؤسسات آموزشی، که دارای هدف تعریف شده واضحی هستند، متناسب باشد!

۱-۳-۱ یک اقدام سیستماتیک

در سند مورّخ آپریل ۱۹۹۸ در خصوص مؤسسات آموزشی بیان شده است که طراحان موادّ درسی که ترکیبی از اکتساب معلومات و مهارت با پرورش سجایای باطنی در یک زنجیره می‌باشد که تدریجاً یاران را برای سطوح هرچه عالی‌تر خدمتی آماده می‌سازد، بنفسه وظیفه‌ای بفرنج و پیچیده می‌باشد. بدین سبب جوامع ملّی تشویق و ترغیب می‌گردند که از موادّی که قبلاً در سایر نقاط عالم، با استفاده از یک اقدام سیستماتیک تهیه و تدارک دیده شده و برای تقویت یاران برای قیام به خدمت طراحان گشته است، بهره‌برداری نمایند.

" بیت‌العدل اعظم از نقشه پیشنهادی برای فعالیت‌های مؤسسه شما بسیار دلگرم و مسرور شدند و بالاخص از توجه به این که این نقشه بر اجرای برنامه خود، که از موادّ حاضر و در دسترس استفاده می‌نماید، و قوای خود را صرف برنامه‌ریزی و طراحی نموده است، بسیار خوشنود گشتند."

دارالتبلیغ بین‌المللی در ایفای بخشی از وظایف و اختیارات خود برای ارزشیابی برنامه‌های درسی مؤسسات که در عالم بهائی موجود و قابل استفاده هستند، موادّ درسی مؤسسه روحی را به طور اخصّ مناسب یافته است. بسیاری از جوامع ملیّ از برنامه درسی مؤسسه روحی، یا به عنوان محور مؤسسه آموزشی خود یا به عنوان یکی از مسیرهای آموزش و مطالعه، استفاده می‌کنند.

برنامه آموزشی مؤسسه روحی در طول سالهای متمادی مورد آزمایش و جرح و تعدیل قرار گرفته و بسیاری از یاران در ممالک مختلفه را قادر ساخته است که سیستم مؤسسه مزبور را اقتباس نموده و در مدّت کوتاهی آن را راه‌اندازی نمایند. به جای این که شرکت کنندگان را در حالتی انفعالی به شنوندگان مجموعه گسترده‌ای از خطابات و سخنرانی‌های بی‌ارتباط تبدیل نماید، موادّ درسی مؤسسه روحی مطالب شرکت دادن کامل یاران در جریان یادگیری است. بهائیان با سوابق مختلف و متنوع فرهنگی و آموزشی برنامه آموزشی مزبور را اقدامی یافته‌اند که به نحوی فریبنده ساده بود که عمده بر اساس ایجاد ارتباط بین یاران و کلام خلاق الهی است که هم‌گیا و جذّاب می‌باشد و هم قدرت و اختیار عنایت می‌نماید.

حتّی در کشورهای که موادّ درسی مؤسسه روحی به عنوان برنامه اصلی آموزشی یا به عنوان یکی از مسیرهای مطالعه و آموزشی مؤسسه انتخاب شده است، گاهی اوقات

تعدیلات و جرح و تعدیل‌هایی جهت انطباق با شرایط محلی صورت گرفته است. در معدودی از کشورها یک دوره مقدماتی برای مؤمنین جدید ایجاد شده است که مقدم بر کتاب اول است. در بعضی نواحی، کتابهای مؤسسه روحی با سایر موادّ درسی تکمیلی همراه شده است تا نیازمندی‌های محلی را تأمین نماید. به مرور ایام، با حصول تجارب آموزشی سیستماتیک، سایر برنامه‌های آموزشی زنجیره‌ای در نقاط مختلف عالم تدوین خواهد شد که نشان دهنده همان انسجام و استحکامی می‌باشد که موادّ درسی مؤسسه روحی کسب کرده است، اما از تجارب حاصله توسط جوامع مختلف ملّی اقتباس می‌گردد.

۲-۳-۱ توالی دوره‌ها

بیت‌العدل اعظم بر اهمیت توالی دوره‌ها در آماده ساختن یاران برای امر توسعه و تحکیم تأکید فرموده‌اند:

«... ممکن است زمان آن فرا رسیده باشد که شما وارد کردن یک جزء دیگر در برنامه مؤسسه خود را مدّ نظر قرار دهید. برخلاف دوره‌هایی که برای تزئید معلومات و معارف اکثریت یاران در نظر گرفته شده است، این جزء به مساعدت به تعداد معینی از احباء، بخصوص جوانانی که از تحصیلات رسمی برخوردار هستند، مربوط می‌شود تا ظرفیت و استعداد خود را برای ایفاء وظایف مربوط به یک جریبان توسعه و تحکیم که از

سرعت و شدت بیشتری برخوردار است، تقویت نمایند. این امر مستلزم انتخاب یک رشته از دوره‌هایی است که بر اساس مبتنی بر یکدیگر تدوین می‌شوند و تدریجاً مترتبان را از معارف، مهارتها و صفاتی که برای خدمت به امر مبارک با تأثیر و کارایی فزاینده‌ای مورد نیاز است، بهره‌مند می‌سازد.

در وارد ساختن یاران در دوره‌های مؤسسه آموزشی قدم‌های بلندی برداشته شده است، اما توجه بیشتری باید بدان معطوف گردد تا اطمینان حاصل شود که آنها به طور سیستماتیک از طریق یک رشته از دوره‌های متوالی پیش خواهند رفت.

”وقتی که زنجیره مزبور انتخاب گردید، تعداد به طور مرتب فزاینده‌ای از یاران برای ورود به دوره مقدماتی اولیه ثبت نام خواهند شد، و بعداً به تعداد نسبتاً معتنابهی از آنها کمک خواهد شد تا به دوره‌های بالاتر و عالیتر ارتقاء یابند و بدین وسیله استعداد و ظرفیت خود برای خدمت را تقویت کنند.“

در ممالکی که جمعیت بهائی قلیل است، تعداد کثیری از یاران نه تنها در دوره اول مشارکت کرده‌اند بلکه دوره‌های متوالی در یک زنجیره را به پایان رسانیده‌اند. معیناً، تجربه نشان داده است که در کشورهایی که جمعیت بهائی کثیر است،

اکثر شرکت کنندگان فقط در دوره اول حضور می‌یابند. در جامعه‌ای مانند هندوستان، که حدود ۳۴۰۰۰ نفر از یاران دوره اول را به انتهی رسانیده‌اند، این امر بلا تردید موفقیت عظیمی است. با این حال، از آنجا که تعداد نفوسی که وارد برنامه مؤسسه آموزشی می‌شوند دائم التزاید است، در صد یارانی که دوره‌های بعدی در یک زنجیره را به پایان می‌رسانند نیز باید در حال تزیاید باشد. به این طریق، توسعه منابع انسانی را می‌توان با تصویر یک هرم دائم الاتساع نشان داد. اندازه‌های این "هرم" نشانه توفیق یک جامعه ملی در ایجاد منابع انسانی برای جوابگویی نیازهایش جهت ایفاء وظایف مربوط به توسعه و تحکیم می‌باشد.

در ممالکی که منابع انسانی در آن در حال افزایش می‌باشد، سایر طرق تحصیل و مطالعه، علاوه بر زنجیره دوره‌های مقدماتی، ارائه گردیده است. این طرق ممکن است بر مواضعی چون تعلیم و تربیت اطفال، تعلیم سوادآموزی، یا بهداشت متمرکز باشد.

۴-۱ سیستم‌های ارائه دروس

در سطح عالم، احباء انواع مختلف سیستم‌های ارائه دروس را برای توسعه دامنه مؤسسات آموزشی ناحیه‌ای و ملی خود تجربه کرده‌اند. علاوه بر دوره‌هایی که در نقاط متمرکز عرضه شده است، چندین سیستم آموزشی از راه دور با موفقیت در

معدودی از کشورها به مرحله اجرا در آمده است. این موارد، بارت است از: دوره‌های گسترده^(۱) که برنامه مؤسسه ملی در یک منطقه به مرحله اجرا در می‌آید و احباء را از تعدادی از روستاها و شهرهای کوچک به خود جذب می‌نماید؛ فعالیت‌های مؤسسه^(۲) که یک رشته کلاسهای فشرده در یک سطح محلی طی چند هفته عرضه می‌گردد؛ جلسات مطالعه، که گروه کوچکی از یاران بر یک اساس مرتب و منظم در یک نقطه محلی دور هم جمع می‌شوند و یک معلم تعلیم دیده به آنها کمک می‌کند که با استفاده از یک رشته دوره‌های منتخب پیش بروند.

۱-۴-۱ آموزش از راه دور

طی دو سال اول نقشه چهارساله، در مراحل اولیه تأسیس بسیاری از مؤسسات، گروههای یاران به محل مرکزی استقرار امکانات و تجهیزات، یا در پایتخت یا در یک مرکز منطقه‌ای، برای یک مدت یک هفته‌ای یا تعطیلات پایان چند هفته، آورده شدند تا در دوره‌های آموزشی شرکت کنند و بعد به جوامع خود مراجعت داده شدند. معهذاً، معلوم گردید که تعداد یارانی که می‌توانستند با این اقدام به کسب آموزش بپردازند بزودی محدود می‌گردید. چه به علت تعداد یارانی که می‌بایست دوره‌های آموزشی را بگذرانند یا به سبب هزینه و

۲- institute campaign

۱- extension course

دردسر و گرفتاری مسافرت و اقامت در محلّ شبانه‌روزی، معلوم و ثابت شد که آموزش از راه دور یک سیستم موقّق در ارائه دروس است. در بسیاری از موارد بیت‌العدل اعظم بر فایده و ارزش این اقدام غیرمتمرکز تأکید فرموده‌اند:

” آنچه که می‌تواند سطح پوشش مؤسسه را توسعه بخشد این است که یک رشته از معدود دوره‌ها که به خوبی طرّاحی شده باشند انتخاب گردد و گروهی از معلّمین تحت تعلیم قرار گیرند، که بعداً بتوانند این دوره‌ها را در سطح محلی در سراسر منطقه به گروه‌های از یاران مشتاق تعلیم دهند. به این طریق، تعداد نفوسی که در برنامه مؤسسه به تحصیل می‌پردازند در سطوح مختلف به طور ثابت و یکنواخت افزایش می‌یابد.“

یک اقدام غیر متمرکز برای ارائه دوره‌ها مسئولیت آموزش را به مؤسسات محلی منتقل نمی‌سازد بلکه عبارت از نظامی است که توسط مؤسسه ملی یا منطقه‌ای برای اتّساع برنامه‌های خود و تحت پوشش قرار دادن عامّه نفوس اتّخاذ گردیده است. در موارد متعدّد، بیت‌العدل اعظم مقصود از تمرکززدائی را که در سند ”مؤسسات آموزشی“ مورّخ آپریل ۱۹۹۸ توصیف شده است، توضیح داده‌اند:

” راه حلّ به نظر نمی‌رسد که در تأسیس مؤسسات محلی،

مستقل از مؤسسه ملی، باشد... این امر موجب خطر تبدیل آنها به کلاسهای تزئین. معارف می باشد. این بدان معنی نیست که جوامع محلی نباید به اداره کردن برنامه های مرتب تزئین معلومات ادامه دهند. بلکه، تا آنجا که به توسعه منابع انسانی مربوط می شود، راه و روشی که به نظر می رسد در حصول دسترسی برای یاران در سطوح محلی مؤثر و کارآمد می باشد عبارت از تشکیل جلسات مطالعه است که با هماهنگی با مؤسسه ملی یا یکی از شاخه های فرعی آن ایجاد می گردد.

۲-۴-۱ جلسات مطالعه

از سه سیستم ارائه دروس که فوقاً به آن اشاره شد، آنچه که در بُعد وسیعی در جمیع قارات به مرحله اجرا در آمده است، جلسات مطالعه می باشد که گاهی گروه مطالعه^(۱)، جلسه مطالعه^(۲)، یا جلسه آموزش^(۳) نامیده شده است. بیت العدل اعظم این شکل انعطاف پذیر و کم هزینه آموزش از راه دور را مورد تشویق قرار داده اند:

”بدایتاً، ممکن است نیاز باشد که چنین دوره هایی در نقاط مربوط به مؤسسه ارائه گردد، اما، با آموزش تعداد فزاینده ای از

۲- study circle of

۱- study group

۳- circle of learning

مریّان، جلسات مطالعه نهایتاً در سراسر کشور تشکیل خواهند شد. چنین نظام آموزش از راه دور به نظر می‌رسد بخصوص در ساختار جغرافیایی پاپوآ گینه نو کاملاً مناسب باشد

“... سیستم ارائه دوره‌های درسی از طریق جلسات مطالعه، سیستمی که دریافتیم مؤسسه ملی بولیوی سعی می‌کند تدریجاً در سراسر مملکت تأسیس و مستقر سازد، برای رساندن دوره‌های مؤسسه آموزشی به سطح هر محلّ در نظر گرفته شده است. در این صورت، یک رشته از دوره‌ها به گروه کوچکی از یاران در روستاها و شهرهای کوچک به وسیله مریّانی که توسط نفس مؤسسه آموزش دیده‌اند یا شاخه‌ای از مؤسسه که در آن ناحیه فعالیت می‌کند، عرضه می‌شود. مساعی مبذوله برای به مرحله اجرا در آوردن چنین سیستمی تنها در محیطی می‌تواند موفق گردد و رشد نماید که روح اتحاد، تعاون و تعاضد در میان جمیع مؤسسات امریه وجه مشخصه آن باشد.”

یک وجه متمایز جلسات مطالعه این است که در بسیاری از کشورها، و در میان فرهنگهای متفاوت، یک پویایی و تحرّک جدیدی در جامعه ایجاد کرده و هسته‌های حیات جامعه و عامل شتاب‌دهنده برای تبلیغ، خدمت، و توسعه جامعه شده‌اند. اعضای جلسات مطالعه، اعم از بهائی و غیر بهائی، علاوه بر تحصیل در دوره‌های مؤسسه، غالباً در خدمت و فعالیت‌های خارج از برنامه درسی که گروه را در کمال محبت و شفقت به یکدیگر

پیوند می‌دهد و سایرین را نیز به این نحوه آموزش جذب می‌نماید، شرکت می‌نمایند. اعضاء جلسات مطالعه، با کسب تجربه در نحوه آموزش مشارکتی دوره‌های مؤسسه، تدریجاً به نحوی محکم‌تر و منسجم‌تر از قبل متعهد می‌گردند که فعالانه به خدمت بپردازند و دانش و مهارتی را که فرا می‌گیرند در کارهای مربوط به امر مبارک به کار ببرند. برخی از اعضاء جلسات مطالعه نهایتاً به عنوان مربی و معلم تعلیم می‌بینند و جلسات مطالعه خود را تشکیل می‌دهند.

بسیاری از اعضاء جلسات مطالعه، بعد از گذراندن یک دوره، در کنار هم باقی می‌مانند تا دوره بعدی را طی کنند، اما برخی از آنها تحصیل در این دوره‌ها را ترک می‌کنند تا بعد از حصول آمادگی بتوانند دوره‌های بعدی را بگذرانند. با ارتقاء یاران به سطوح بالاتر این دوره‌ها، و با پیوستن سایر یاران در مقاطع مختلف این سلسله دوره‌ها، عضویت در جلسات مطالعه می‌تواند تدریجاً تغییر کند. اگرچه اعضاء جلسات مطالعه غالباً در فعالیت‌های مشترک خدماتی و اجتماعی شرکت می‌کنند، ابداً نباید اجازه دهند احساس انحصار و بی‌نظیر بودن در میان آنها ایجاد شود. مضافاً، جلسات مطالعه باید تحت هدایت روح مشورت در برنامه‌ریزی تفریحات، تبلیغ و فعالیت‌های خدماتی قرار گیرد.

چون هدف اساسی جلسات مطالعه عبارت از ازدیاد منابع انسانی می‌باشد که باید در جامعه مورد بهره‌برداری قرار

گیرند، محافل روحانیة محلیه، لجنات تبلیغی ناحیه، و اعضاء هیأت‌های معاونت لازم بدانند که این ^{جلسات} در کجا ساکن هستند و اعضاء آنها را برای ایفاء وظائف تبلیغی و تحکیم جذب نمایند. مکاتیب متعدده که از طرف بیت‌العدل اعظم مرقوم شده است، اهمّیت تعاون و تعاضد در حمایت از یاران در مساعی تبلیغی آنها را مورد توجه قرار داده است:

“... در نقاطی که محفل روحانی محلی فعالیت می‌کند، با مؤسسه ملی یا شاخه آن در حمایت از کارهای جلسات مطالعه همکاری و معاضدت می‌نماید، و در عین حال برنامه‌های خود را برای توسعه و تحکیم امرالله پیگیری می‌کند.”

تبلیغ شخصی مستلزم تشویق و ایجاد انگیزش از سوی تشکیلات می‌باشد؛ باید تحت حمایت و پرورش محافل روحانیة ملیه و محلیه از ^{طرف} و مشاورین و معاونین آنها از طرف دیگر قرار گیرد. تشکیلات باید اعضاء جلسات مطالعه و سایر افراد جامعه را در امور خدماتی آنها که منبعت از ابتکارات شخصی ایشان می‌باشد مورد حمایت و تشویق قرار دهند.

۳-۴-۱ مربیان و تعلیم مربیان

تجربیات حاصله در چند سال گذشته نشان داده است که انتخاب و تعلیم مربیان برای امر توسعه جریان مؤسّسات

آموزشی در میان عامه ناس و برای حصول توفیق جلسات مطالعه اهمیت حیاتی دارد. در بسیاری از نقاط دنیا درک این نکته به توجّه و تمرکز به افزایش مداوم مربیان منتج شده است، اعم از این که از میان شرکت کنندگان در جلسات مطالعه برگزیده شوند یا ابتدا به ساکن از یاران مجرب که در جلساتی که دوره‌های مؤسسه را با تعلیم مربیان ادغام می‌کند، حضور می‌یابند.

از آنجا که تأثیر و کارایی مربیان برای توفیق جریان مؤسسات آموزشی اهمیت حیاتی دارد، توجّه هر چه بیشتر به محتوای تعلیم آنها، مهارت‌های مورد لزوم برای سازماندهی جلسات مطالعه و هدایت شرکت کنندگان طی دوره‌ها، و نگرش و طرز تفکر لازم جهت پرورش شرکت کنندگان در آموزشهای آنها و حفظ انسجام و یکپارچگی گروه معطوف شده است. مربیان باید آموزش ببینند که چگونه شرکت کنندگان را روی موادّ درسی متمرکز سازند، سوالات را چگونه تدوین کنند که تفکر و تأمل را تسهیل سازند، و چگونه مشارکت فعال داخل گروه را تشویق کنند و ترویج دهند. لازم است که آنها صفات محبّت، خضوع و بردباری را با ایثار، احساس تعهد و استقامت لازم برای ایجاد یک جوّ روحانی که برای آموزش مساعد باشد، ترکیب نمایند. باید تأکید گردد که تعلیم مربیان امری نیست که یک مرتبه انجام شود، بلکه یک فعالیت مداوم است که طی آن مربیان متناوباً گرد هم جمع می‌شوند تا تجارب و نظرات خود را

در میان بگذارند. در کثیری از ممالک، جوانان تعلیم دیده و تحصیل کرده نابت کرده‌اند که می‌توانند منبعی عالی برای تأمین مربیان عالی باشند.

نفوس هماهنگ کننده ناحیه‌ای، که غالباً از میان مربیان برگزیده می‌شوند، به همین توانایی‌ها باضافه مقداری استعداد امور اداری برای حفظ سوابق، پیگیری پیشرفت جلسات مطالعه، سازماندهی برنامه‌های آموزشی، سرپرستی مربیان، هماهنگ کردن امور مؤسسه با فعالیت‌های تشکیلات منطقه نیاز دارند.

۲- مؤسسات در حال فعالیت

۱-۲ تأمین منابع انسانی

وقتی که احبباء هر کشور در اثر یک رشته دوره‌های آموزشی پیشرفت کردند و مهارت‌ها و توانائی‌های آنها تقویت گردید، در این حالت مسئولیت به عهده تشکیلات امریه می‌افتد تا نظارت نمایند که نیروها، استعداد‌های یاران و مهارت‌هایی که تازه توسط آنها کسب شده است به نحوی در جهات خدمت فعال به امر مبارک هدایت گردد. در این رابطه، بیت‌العدل اعظم اشاره فرموده‌اند:

فرصت‌های بسیاری باید به آنها داده شود تا هر آنچه را که آموخته‌اند به مورد عمل گذارند و در این ارتباط شما باید در داخل جامعه خود یک محیط تشویق‌آمیز ایجاد کنید، محیطی که یاران در آن احساس کنند از قدرت و اختیاری برخوردار شده‌اند که، با هر میزان استعداد و ظرفیتی که دارند، قدم پیش گذارند و امور امریه را به عهده بگیرند."

یکی از پر شور و شوق‌ترین وجوه یک مرور و بازنگری انتصارات نقشه چهار ساله عبارت از بررسی توسعه مؤسسات آ ورزشی در سطح جهانی و توجه به موفقیت‌هایی بوده است که جوامع ملی در خصوص پیشرفت جریان دخول افواج مقبلین گزارش کرده‌اند. هر یک از قارات عالم مساعی خود و سوابق موفقیت‌های خود را در رشد مؤسسات آموزشی داشته است. معهدا، روی هم رفته، الگویی از جریان مؤسسات به ظهور و بروز پیوسته است که به یک کشور یا یک بخش از جهان محدود نبوده است، بلکه مبین جهت مشترک عالم بهائی در توسعه منابع انسانی‌اش می‌باشد.

آفریقا قبلاً از تجربه‌ای چندین ساله در مورد مؤسسات آموزشی بهره‌مند بود، اما از ارائه دوره‌های تزئید معلومات می‌بایست یک حرکت انتقالی به تأسیس برنامه‌های آموزشی صورت می‌گرفت. برای این که این موقعیت جدید درک شود و به مرحله اجرا در آید، توجه و تمرکز بر تعلیم مربیان و ترجمه

مواد آموزشی به زبانهای فرانسه و پرتغالی و نیز بسیاری از لغات محلی مه‌داوف شد. مؤسسات آموزشی در چندین جامعه ملّی در آفریقا پیشرفتهای قابل توجهی نموده و امکان دسترسی به جریان آموزشی مؤسسه را به سراسر کشور گسترش داده‌اند و در عین حال فعالیت‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی را نیز شروع کرده‌اند. مؤسسه بهائی اوگاندا برای توسعه^(۱) سیستم مؤثری برای ارائه دوره‌های آموزشی دارد؛ بیش از ۱۵۰۰ تن از یاران دوره اول را به انتهای رسانده و ۳۵ درصد از آنها به دوره‌های بالاتر ارتقاء یافته‌اند. در زامبیا، مؤسسه آموزشی از موفقیت مشابهی برخوردار شده است. قریب یکهزار نفر دوره اول را به اتمام رسانیده و یک سوم از این شرکت کنندگان موفق به اتمام دوره‌های بالاتر در این زنجیره شده‌اند. اوگاندا و زامبیا، هر دو، به طور سیستماتیک و منظم به تعلیم مربیان پرداخته و به ترتیب ۱۸۵ و ۱۴۴ نفر را برای حمایت از سیستمهای ارائه دروس خود آموزش داده‌اند.

قارّات آمریکا شاهد شتاب عظیم در تأمین منابع انسانی بوده‌اند. بیش از ۵۰۰ جلسه مطالعه در آمریکای لاتین وجود دارد و قریب یکهزار مربی تحت تعلیم قرار گرفته‌اند. تنها در برزیل، توسعه منابع انسانی عظیم و باشکوه بوده است: ۵۶۸ مربی و ۲۶۰ جلسه مطالعه با بیش از ۵۰۰۰ نفر شرکت کننده در

جریان مؤسسه آموزشی که حدود چهارصد نفر از آنان نوجوان هستند. مؤسسه روحی، که در کلمبیا واقع است، برای بیش از ۴۰ نفر از اعضاء محافل ملیه و هیأت‌های علمیه مؤسسات دوره آموزشی برقرار کرده و یک گروه ۱۶ نفره از نفوس مرجع را فراهم آورده است که می‌توانند مؤسسات را در ممالک مختلفه در خصوص برنامه‌های آنها هدایت نمایند. در ایالات متحده، آموزش به روش برنامه درسی مرکزی^(۱)، که یکی از مسیرهای مؤسسات آموزشی در آن کشور است، مشغول تأمین خدمات آموزشی برای بهائیان بیش از ۵۲ کشور است.

در تمام ۳۹ کشور آسیا که دارای محافل ملی هستند، مؤسسات آموزشی تأسیس شده و بالاترین سطوح شرکت‌کنندگان را، از لحاظ تعداد مطلق و نیز درصد، به ثبت رسانده‌اند. تقریباً ۶۰'۰۰۰ نفر از احباء حدّ اقل در یک دوره مؤسسه شرکت کرده‌اند و از این تعداد، قریب ۳۴'۰۰۰ نفر در هندوستان بوده‌اند. نپال میزان بالایی از مشارکت را نشان داده است، یعنی ۲۰ درصد از بهائیان دوره اول آموزش را به انتهی رسانده‌اند. در روسیه و سایر کشورهای مستقل مشترک‌المنافع درصد عظیمی از جوامع ملی حدّ اقل در یک دوره آموزشی مؤسسات شرکت کرده‌اند، فی‌المثل، ۶۰ درصد از احباء ارمنستان و ۳۵ درصد از یاران در قزاقستان از این دوره‌ها بهره

برده‌اند. در ممالک عربی، تا حدّی به علّت قلت تعداد اعضاء جامعه، درصد شرکت کنندگان حتّی بالاتر از این رفته است، فی‌المثل در بحرین ۷۶ درصد، در کویت ۴۳ درصد، و در عُمان ۳۶ درصد.

این مشارکت وسیع و گستردهٔ یاران در مؤسّسات در موقّیتی که جوامع ملّی در ترجمهٔ برنامه‌های آموزشی به زبانهای محلی داشته‌اند منعکس گردیده است: هندوستان ۱۴، آسیای جنوب شرقی ۱۰، آسیای مرکزی ۵. اکثر مؤسّسات آموزشی در آسیا، مانند آفریقا، مسیرهای بارز و متمایزی در مؤسّسات خود ایجاد کرده‌اند به طوری که علاوه بر سلسله دوره‌های مقدّماتی، برنامه‌هایی برای تعلیم سوادآموزی، کلاسهای درس اخلاق و در برخی موارد، دوره‌های "آموزش عالی" ایجاد کرده‌اند.

مؤسّسات آموزشی در استرالیا-آسیا^(۱)، مانند مؤسّسات آفریقا، قوای خود را به نحوی فزاینده بر ارائهٔ برنامه‌های آموزشی به جای صرفاً دوره‌های تزئینی معلوماتی، متمرکز می‌سازند. از نفوس مرجع در خارج از جامعه برای آموزش مربیان انگلیسی و فرانسه زبان برای استرالیا، نیوزیلند و ۱۰ جزیره از جزایر اقیانوس آرام استفاده می‌شود. یک رشته از دوره‌ها و جلسات مطالعه در چندین ایالت از ایالات استرالیا و

جزایر عمده و بزرگتر هاوایی تأسیس شده است. در پاپوا گینه نو، مؤسسه یک شبکه مؤثر و کارآمد برای ارائه دوره‌های آموزشی، که عمده‌اً ماهیت تزئید معلوماتی دارند، به قریب دو سوم از یاران سازماندهی نموده است. حال، مؤسسه دارد قوای خود را بر عرضه یک رشته دوره‌هایی متمرکز می‌سازد که درصدی از این یاران را برای ایفای وظائف مربوط به توسعه و تحکیم تعلیم خواهد داد.

اروپا مجدداً هم مؤسسات آموزشی خود را بر یک رشته دوره‌ها و یک سیستم ارائه غیرمتمرکز معطوف داشته است. از ممالک بالتیک گرفته تا کشورهای بالکان گروهی متشکل از ۱۲۵ مربی تعلیم دیده‌اند و نیز نفوس مرجع برای کل قاره معرفی شده‌اند تا در مورد مؤسسات آموزشی به جوامع ملی مساعدت نمایند. طی یک دوره نُه ماهه، دوازده سمینار آموزشی ناحیه‌ای برای مرییان در انگلستان، فرانسه، آلمان، اسپانیا، سوئد، جمهوری چک، آلبانی، رومانی و روسیه سفید منعقد گردید. غیر از این تلاش، دهها جلسه مطالعه در کشورهای متعدد شروع به کار کرده‌اند.

۲-۲ تأثیر بر تبلیغ و رشد

اگرچه همیشه یک رشته عوامل وجود دارند که در یک جامعه در رشد و توسعه مؤثرند، اما گزارش انتصارات در زمینه تبلیغ که از مشاورین قاره‌ای و محافل ملی واصل می‌گردد دال

بر آن است که این توسعه‌ها به نحوی دائم‌التزاید، به طور مستقیم یا غیر مستقیم، تحت تأثیر جریان مؤسسات آموزشی است.

در کشور بنگلادش، که جریان مؤسسات آموزشی به نحوی مطلوب تأسیس گردیده است، متجاوز از ۱۱'۰۰۰ نفر طی سنه نالت از نقشه چهارساله به امر مبارک اقبال نموده در ظلّ رایت اسم اعظم وارد شده‌اند. بررسی انجام شده توسط اعضاء تشکیلات در مملکت مزبور نشان داد که قریب ۸'۰۰۰ مورد از این موارد تسجیل، نتیجه تبلیغ فردی توسط شرکت‌کنندگان در مؤسسه، بویژه مربیان بوده است. در آفریقای جنوبی، گزارش شده است که بین دو سال اول و سال سوم نقشه چهار ساله، که جریان مؤسسه به طور کامل در حال اجرا بود، یک افزایش ۴۰ درصدی در تعداد مسجّلین جدید مشاهده شد. محفل روحانی ملی نتیجه‌گیری نمود که این میزان رشد در وهله اولی منبعث از ابتکارات فردی بوده که در اثر جریان مؤسسات آموزشی برانگیخته شده‌اند.

طرحهای تبلیغی محلی و فعالیت‌های تبلیغی با شور و حرارت بیشتر تعهد و اجرا شده و طریق عمده خدمت برای شرکت‌کنندگان در مؤسسات را فراهم آورده است. علاوه بر ۳۰ درصد افزایش در تعداد طرحهای تبلیغی با حمایت مالی دارالتبلیغ از سال ۱۹۹۸ تا کنون، خبر چند صد طرح ابتکاری محلی، که بسیاری از آنها، با حمایت و کفایت محلی بوده است، نشان دهنده چرخشی مثبت و در جهت افزایش در سرعت تبلیغ

در نقاط مختلف عالم می‌باشد.

گزارشها همچنین نشان می‌دهد که افزایشی بارز در تعداد جلسات تبلیغی در اطراف و اکناف عالم وجود داشته که فی نفسه مبین میزان تبلیغی است که با ابتکارات فردی صورت پذیرفته است. در ایرلند یک برنامه ملی تحت عنوان "طرح مرکزی"^(۱) که هدف تشکیل ۲۰ جلسه تبلیغی است، همراه با یک رشته دوره‌های مؤسسه آموزشی شروع شده و در حال اجرا است. رَوَندی مشابه در اسلوواکی مورد توجه واقع شده که یک اقدام ملی جلسات تبلیغی را طی سنه اخیر نقشه چهار ساله شروع نموده است. در اقلیم جنوبی ایالات متحده ابتکارات فردی تأثیر خود را در رشد تعداد جلسات تبلیغی، بالاخص توسط شرکت کنندگان در مؤسسه به منصفه ظهور رسانیده است. همچنین، ازدیاد قابل توجهی در تعداد جلسات تبلیغی در سراسر بخش جنوبی استرالیا در ویکتوریا^(۲)، نیو ساوت ولز^(۳) و استرالیای جنوبی و نیز در برخی از جزایز اقیانوس آرام مانند تونگا، که در آنجا متجاوز از ۶۶۰ نفر در سه سال اخیر به امر مبارک اقبال نموده‌اند، مشاهده شده است. محفل روحانی ملی ژاپن از هدف خود در خصوص جلسات تبلیغی در نقشه چهار ساله بمراتب فراتر رفته است.

به موازات آن، و مؤثر در جوّ کلی روحانی که برای تبلیغ و رشد مورد نیاز است، تزاید فاحش در تعداد جلسات روحانی در سراسر عالم بوده است. سند آپریل ۱۹۹۸ در خصوص مؤسسات آموزشی تشکیل جلسات روحانی را به عنوان اولین اقدام خدماتی انجام شده توسط نفوس که دوره‌های مؤسسه را به پایان رسانیده‌اند، ذکر نموده است. چنین جلساتی در چندین کشور آسیا، که صدها مورد آن فقط در هندوستان است، و بسیاری از کشورهای آمریکای لاتین برقرار گشته است.

۲-۳ ابزار مستقیم تبلیغ

در همین سند مربوط به مؤسسات آموزشی مطرح شده است که جوامع بهائی که از ابعاد کوچکتری برخوردار و از درصد بالاتری از احبای مطلع و فاضل بهره‌مند می‌باشند، ایجاد دوره‌های قابل استفاده برای نفوس غیر بهائی در مؤسسه را مد نظر قرار دهند. در ممالکی چون فرانسه، یونان، کره و نپال و نیز کشورهایی با جمعیت فزون تر بهائی مانند اتیوپی، تایوان، ترکیه و ایالات متحده، گزارش شده است که تعدادی از نفوس مستقیماً در نتیجه دوره‌های مؤسسه تسجیل شده‌اند. مضافاً، ممالک بالتیک، روسیه سفید، فنلاند و اوکراین برخی از دوره‌های مؤسسات خود را به روی نفوس غیر بهائی مفتوح ساخته‌اند. کشورهایی که توسعه عظیم یافته‌اند، مانند هندوستان، بنگلادش و فیلیپین نیز از این نحوه تبلیغ بهره

می‌برند. این کشورها دریافته‌اند که اکثریت نفوس غیربهرانی که در برنامه‌های مؤسسه مشارکت می‌جویند با به پایان رسانیدن اولین دوره به امر مبارک اقبال می‌کنند.

۳- سیستماتیک کردن تبلیغ (برنامه‌های رشد ناحیه‌ای)

برای تشخیص امکانات رشد حاصله از تعلیم منابع انسانی، باید به سیستماتیک کردن مساعی تبلیغی توجه تامّ مبذول داشت. بیت‌العدل اعظم در پیام مبارک خطاب به اجبای عالم که طیّ آن دو نقشه دوازده ماهه و پنج ساله را اعلام فرمودند، دعوت به این تلاش عظیم را به جوامع عنایت نمودند:

در دوره نقشه یکساله باید مؤسسات ملّی و منطقه‌ای در همه نقاط برنامه‌ها و ترتیباتی را که تأسیس نموده‌اند کاملاً به مرحله اجرا درآورند. جوامع ملّی باید هنگام آغاز نقشه پنج ساله اطمینان حاصل نموده باشند که کسب معارف بهرانی و ملکات و مهارت‌های لازم برای خدمات امری توسط گروه‌های عظیمی از اجبای از طریق تسلسل دوره‌های آموزشی بدون هیچگونه مانعی ادامه خواهد یافت. برای انتظام بیشتر و بهتر

مساعی تبلیغی باید توجّه کامل مبذول گردد چه این اقدامات توسط افراد انجام پذیرد و چه تحت نظر مؤسسات امری باشد.^(۱)

دارالتبلیغ بین‌المللی، در حالی که سیستماتیک کردن افزونتر مساعی تبلیغی را مدّ نظر دارد، الگوهای مشخص توسعه و تحکیم را که به یک جریان رشد شتاب یافته و پایدار منتهی می‌گردد تعیین کرده است. این اقدام برای سیستماتیک کردن تبلیغ در شرایط و اوضاع و احوال "برنامه رشد ناحیه‌ای" که متمرکز بر یک ناحیه نسبتاً کوچک اقلیمی با تعداد معقول و قابل کنترلی از نقاط می‌باشد، در حال شکل گرفتن می‌باشد. یک جریان سیستماتیک مؤسسه آموزشی تحت هدایت مؤسسه ملی یا ناحیه‌ای در قلب و مرکز برنامه رشد ناحیه‌ای قرار دارد. با طی دوره‌های مؤسسه آموزشی توسط تعداد فزاینده‌ای از آحاد مؤمنین، ذخیره منابع انسانی برای ته‌هدات مختلف توسعه و تحکیم تزايد می‌یابد. اعضاء هیأت معاونت و مساعدین آنها این مؤمنین را به بهره‌برداری از امکانات و توانائی‌هایی که جدیداً در زمینه تبلیغ امر مبارک و فعالیت‌های خدماتی کسب کرده‌اند، مانند تشکیل جلسات روحانی، تزئید معلومات سایر احبّاء، و اداره کلاسهای درس اخلاق تشویق و ترغیب خواهند نمود. در جایی که یاران محلّ با یکدیگر به مشاوره می‌پردازند،

۱- نقل ترجمه از پیام ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹

اقدام می‌نمایند، و در فعالیت‌های گروهی یا انفرادی یکدیگر را حمایت می‌نمایند، مشارکت عامهٔ احباء یک وجه متمایز اساسی و بنیادی در یک برنامهٔ رشد ناحیه‌ای است.

شرکت کنندگان در مؤسسه، و نیز سایر احباء محلی، در سمینارها و مؤتمرات منعقد، اقدامات تبلیغی منقطه‌ای و طرح‌های کوچک توسعهٔ اجتماعی اقتصادی در سطح ناحیه شرکت خواهند کرد. تدریجاً، مساعی جمعی محلی به منصفهٔ ظهور خواهد رسید، لجنات ناحیه‌ای و محافل روحانی محلی برنامه‌های خود برای توسعه و تحکیم را تدوین خواهند نمود و یاران شروع به تعهد مسئولیت‌ها برای رشد سیستماتیک جوامع خویش خواهند نمود.

جریان آموزش مربوط به رشد که با نقشهٔ چهار ساله آغاز شد، این نظر و بینش بیت‌العدل اعظم را که در پیام مبارک ۱۵۲ بدیع مطرح فرمودند، یعنی پیشرفت جریان دخول افواج مقبلین منوط به افزایش تعداد عظیمی از یاران تعلیم‌دیده می‌باشد، مورد تأیید قرار داد. در نتیجه و همزمان با طی دوره‌های مؤسسه توسط تعداد دائم‌التزایدی از احباء، هویت قویتر بهائی و میل شدیدتر به خدمت، یک پویایی در رشد در جوامع ما ایجاد می‌گردد. حتی اگر بخشی از شرکت کنندگان در مؤسسه مبلّغین فعالی گردند، افزایش تعداد بهائینی که یک رشته از دوره‌ها را طی می‌کنند، موجد روحی خواهد بود که در احباء انگیزه ایجاد می‌کند. و جامعه را احیاء می‌سازد. بدین عدت تدبیر برنامهٔ رشد

ناحیه‌ای عبارت از برخورداری از فعالیت تبلیغ و توسعه‌ای می‌باشد که دلائل حول مؤسسات است.

۴- مساعی عظیمه برای مؤسسات آموزشی

رشد فوق‌العاده مؤسسات در اطراف و اکناف عالم محدود مسائلی را ایجاد کرده است که مستلزم بذل مساعی عظیمه می‌باشد. برخی از آنها عبارت از مواضع عمومی و کلی است که بسیاری از جوامع با آن مواجه هستند در حالی که سایر مواضع مختص قارّات یا برخی از آحاد ممالک می‌باشد. تقدّم کلی برای جوامع ملی این است که به توفیق مؤسسات خود بیندیشند، کارایی و کفایت اقدامات خود را ارزیابی نمایند، و برخی از عناصر و عوامل را در پرتو تجربیات یا شرایط جدید مورد تعدیل قرار دهند. این تجزیه و تحلیل و تأمل باید به طور متناوب بین محافل ملیّه و مشاورین و نیز هیأت‌های علمی مؤسسات، اعضاء هیأت معاونت و در صورتی که مقدور و عملی باشد توسط شوراهای منطقه‌ای صورت پذیرد.

۱-۴ کیفیت و کارایی

طی نقشه چهار ساله، اکثر جوامع ملی برای تأسیس و شروع فعالیت جریان مؤسسات آموزشی اقدام کردند. در بدایت امر، تمرکز بر ایجاد ظرفیت و استعداد تشکیلاتی برای ارائه معدودی دوره‌های مقدماتی با توجه و عنایت به کیفیت برنامه، در تقدّم و رجحان قرار گرفت. تدریجاً، توجه فزاینده‌ای به تلاش برای ایجاد تعادل بین کیفیت و کمیت دارد معطوف می‌گردد. در عین حال که تأمل و تفکر به دسترسی تعداد هر چه بیشتر احباء به برنامه مؤسسه آموزشی در اولویت قرار دارد، باید بالابردن تأثیر و کارایی کلی آن مطمح نظر قرار گیرد. همزمان با بذل مساعی مؤسسات برای ارتقاء کیفیت آموزش و ارائه دوره‌ها، آنها به تحقق هدف افزایش تعداد زیادی از آحاد مؤمنینی که برای ترویج، تشویق و تسهیل جریان دخول افواج مقبلین با عشق و محبت و با کارایی و کفایت، تعلیم می‌بینند نزدیک‌تر می‌شوند.

۲-۴ بی سوادی

تعداد زیادی از ممالک، از آمار بی سوادی رنج می‌برند. در برخی از جماعات یا نواحی، این آمار به حدی است که موجد مسأله‌ای برای جریان مؤسسه آموزشی و مستلزم بذل مساعی عظیمه می‌باشد. بیت‌العدل اعظم تأکید کرده‌اند که نیازی نیست که مؤسسات را به این علت در شروع کار، عقب نگاه داشت.

"باید به خاطر داشت که ضرورتاً جمیع آحاد مؤمنین در تانزانیا در برنامه مؤسسه آموزشی شما مشارکت نمی‌کنند. بلکه، درصد معینی از یاران نیاز خواهند داشت برای تقویت ظرفیت خود برای ایفای وظائف توسعه و تحکیم، از جمله تبلیغ و تزئید معارف اکثریت یاران، از تعلیمات استفاده کنند. لهذا، در این مرحله اولیه در تأسیس مؤسسه، مسأله بی‌سوادی نباید محلّ توجه اصلی قرار گیرد. مهم‌ترین مسأله‌ای که بلافاصله در مقابل روی شما قرار دارد عبارت از مساعدت به تعداد کثیری از بسیاری از اعضاء با استعداد و توانای جامعه شما، بالاخص نفوس جوانی است که از تحصیلات رسمی برخوردارند، و پیشرفت از طریق یک رشته از معدود دوره‌های مقدماتی می‌باشد. بعد از حصول آن، برای مؤسسه مقدور خواهد بود که برنامه‌اش را توسعه دهد تا یک مسیر دیگر از دوره‌های آموزشی برای توسعه منابع انسانی را در حیطة توسعه اجتماعی و اقتصادی و از آن جمله سوادآموزی، در بر گیرد."

اگرچه دوره‌های آموزشی فعلی مناسب و منطبق با آحاد مؤمنینی می‌باشد که از تحصیلات مقدماتی برخوردارند، معهدا، با توسعه مؤسسه، می‌توان برای پرداختن به مسائل بیسوادی، به اینگونه تلاشها توجه بیشتری مبذول داشت و آن را احتمالاً با ارائه دوره‌های سوادآموزی، در مسیر توسعه اجتماعی و اقتصادی، عملی ساخت. مجاهدت در این سیبیل اطمینان می‌بخشد که همواره جمعیت آماده برای تعلیم گرفتن وجود دارد

و نیز تضمین می‌نماید که بعضی گروهها با میزان بالای بیسوادی، مانند زنان، از جریان توسعه منابع انسانی، عقب نخواهند ماند.

۳-۴ نفوس مرجع

نفوس مرجع در مؤسسه، نفوسی از اجبَاء هستند که از معلومات زیادی برخوردار و در سطح ملّی تجربیاتی در توسعه مؤسسات آموزشی داشته باشند. تشکیلات امریه در دو سال اخیر نقشه چهار ساله نسبت به استفاده از نفوس مرجع درکی عمیق تر و بیشتر یافتند. آنها که بنا به تشخیص و تصمیم‌گیری هیأت‌های مشاورین قاره‌ای وارد میدان عمل شدند، در مشاوره با تشکیلات ملّی و منقطه‌ای در خصوص جریان مؤسسات آموزشی و در تعلیم مسئولین هماهنگی و نیز مربیان، نقشی بارز و سودمند ایفا نمودند. از چنین برنامه‌ها آموزشی در هر پنج قاره، نتایج ارزنده‌ای حاصل شده است. دارالتبلیغ بین‌المللی مایل است هسته‌ای از چنین افراد را در تمام قارات مشاهده نماید که برای مساعدت به تشکیلات برای توضیح مفاهیم، تعلیم مربیان و تقویت استعداد و ظرفیت مؤسسات آموزشی در اختیار باشند. معهدا، این مشاورین خارج از جامعه، برای جریان ارزیابی و تأمل که محافل ملّیه، همراه با مشاورین باید، برای بومی و محلی ساختن کامل مؤسسات و برخوردار کردن آنها از سازمانی مستقل، به عهده بگیرند و تداوم بخشند، جانشین نیستند.

۴-۴ ساختار اساسی و بنیادی

در مراحل ابتدایی در رشد یک مؤسسه بر تهیه ساختمان و بنا برای برنامه تأکید نمی‌شود. بیت‌العدل اعظم در این رابطه هدایت فرموده‌اند:

”در ارتباط با مؤسسه دائمی آموزشی، شما به دفتری برای حفظ پرونده‌ها و اداره این سازمان^۱ دَکَرید، اما دوره‌های آموزشی باید در وسعت بیشتری در دسترس جمعیت بهائی باشند. دسترسی به تسهیلات فیزیکی برای دوره‌های مؤسسه البته لازم خواهد بود، لکن احتمالاً مستلزم تهیه ابنیه دائمی برای مؤسسه نباید باشد^(۱)... بیت‌العدل اعظم نگران هستند که مسائل مربوط به تهیه و نگهداری یک ساختمان جدید برای مؤسسه ... محتاج منابعی است که احسن و اولی است برای توسعه نفس برنامه مؤسسه صرف شود.“

طی چهار سال گذشته، توصیه مشابهی توسط بیت‌العدل اعظم به جوامع ملی که از برنامه‌های گسترده مؤسسات آموزشی برخوردارند عنایت شده است. مع کلّ ذلک، همانطور که در پیام

۱- توضیح مترجم: بیان مشابه در پیام ۱۵۳ بدیع (ص ۹) آمده است: ”این مؤسسات لازم است به محل و تسهیلات مناسب دسترسی داشته باشند اما ضروری نیست که دارای ساختمان مخصوص به خود باشند.“

مبارک دسامبر ۱۹۹۵ خطاب به مؤتمر هیأت‌های مشاورین
قاره‌ای ذکر شده است. مؤسسه "در مرحله‌ای از توسعه‌اش،
ممکن است نیاز به بنایی از آن خود داشته باشد." بلا تردید
مسئله ساختار بنیادی و اساسی عنقریب لازم است به دقت مورد
بررسی و ملاحظه قرار گیرد، بخصوص در ممالکی که تعداد
کثیری از یاران یک رشته از دوره‌ها را دارند می‌گذرانند.

مسئله ساختار بنیادی و اساسی نه تنها مربوط به اینیه
بلکه به تمهید ترتیباتی است که برای نگهداری سوابق و آمار،
حفظ تماس با مترقیان، و به مرحله اجرا در آوردن یک سیستم
کارآمد پیگیری امور لازم و ضروری است. بیت‌العدل اعظم در
مورد چنین توسعه‌ای اظهار داشته‌اند:

بیت‌العدل اعظم اکنون مایلند در مورد قدم‌هایی که برای
ایجاد یک میز اطلاعات و امور اداری در دفتر ملی خود
برداشته‌اید که به سیستماتیک کردن و انتشار اطلاعات در مورد
توسعه منابع انسانی اختصاص دارد، رضایت آن معهد اعلی را
به اطلاع شما برسانیم. آگاه نگاه داشتن جامعه از وضعیت برنامه
مؤسسه آموزشی و موفقیت‌های نفوسی که در آن شرکت
کرده‌اند به شما به میزان قابل توجهی مساعدت خواهد کرد تا
شور و شوق را در میان یاران نسبت به امر آموزش حفظ نمایید.
به این طرق و بسیاری از طرق دیگر، میز اطلاعات منابع

انسانی^(۱) بلا تردید به شما مساعدت بسیار خواهد نمود.

۴-۵ توکیل کارکنان مؤسسه

علاوه بر همکاری با محافل ملیه در زمینه‌های بودجه، مدیریت، برنامه آموزشی و ارائه دروس، از مشاورین قاره‌ای و اعضاء هیأت معاونت خواسته شده است که حسّ تعهد در یاران برای ترویج امر تبلیغ از طریق وکیل قرار دادن کارکنان مؤسسه را ایجاد نمایند و این فرصتی است که بیت‌العدل اعظم در پیام مبارک رضوان ۱۵۳ بدیع مطرح فرمودند. این معیار جدید که به یاران عنایت شده است باز هم راهی دیگر برای تحقّق حکم حضرت بهاء‌الله برای تبلیغ امر الهی است و این که "هر نفسی که خود لایق این مقام اعلی است به آن قیام نماید والا أن یأخذ وکیلاً لنفسه فی اظهار هَذَا الامر"^(۲) بیت‌العدل اعظم توضیح داده‌اند چگونه دعوت برای توکیل در قالب تبلیغ قرار می‌گیرد و مبتنی بر عکس‌العمل فردی است:

"با ایجاد مؤسسات آموزشی در سراسر عالم، یک فرصت دیگر برای مشارکت مستقیم در امر توکیل به افراد عرضه

۱- Human Resource Desk

۲- نقل بیان مبارک حضرت بهاء‌الله از صفحه ۹ پیام ۱۵۳ بدیع

می‌گردد؛ بنابراین، بیت‌العدل اعظم اطمینان دارند که به یاران می‌توان مساعدت کرد که با مراکز معین فعالیت تبلیغی که تبرّعات آنها برای توکیل به آنجا ارسال می‌شود، احساس ارتباط نمایند."

اگرچه تشکیلات محلی، منطقه‌ای و ملی یاران را از اهمیت و وظیفه مقدّس آنها یعنی تبلیغ و فرصت توکیل آگاه می‌سازند، اما مشاورین و اعضاء هیأت معاونت در وضعیت متمایزی برای تماس با افراد در سطح عامّه و جلب و جذب توجّه و تهّد آنان به این اقدام عظیم جهانشمول قرار دارند. بیت‌العدل اعظم توضیح فرموده‌اند:

"بدین علّت است که از مشاورین قاره‌ای و معاونین آنها دعوت شده است که به عنوان مسئولین عالیرتبه‌ای که دارای مسئولیت خاصّ تبلیغ امرالله هستند، نقشی بارز و متمایز در این خصوص ایفا نمایند، زیرا اعضاء هیأت معاونت و مساعدین آنها در سطح عامّه ناس در جامعه فعالیت می‌کنند و قارند براحتمی نه تنها افراد را به تبلیغ تشویق کنند، بلکه در صورتی که شرایط مادّی اجازه دهد، آنها را به اجابت تقاضا برای توکیل ترغیب کنند."

بر عهده مشاورین و اعضاء هیأت معاونت است که

اطلاعات تفصیلی در خصوص نیازهای جاری به توکیل، شامل میزان حمایت مورد نیاز معلمان مؤسسات در نقاط مختلف عالم را برای احیاء تهیّه نمایند.

در خاتمه شاید بتوان گفت، "جریان پر شور و تحرّک تحوّل و دگرگونی"^(۱) که در پیام منبع ۱۵۶ بدیع به آن اشارت رفته است، برآستی و به نحوی مناسب تأثیر مؤسسات آموزشی را بر جوامع بهائی طیّ نقشه چهار ساله توصیف می‌نماید. مؤسسه آموزشی کانون حیات جامعه شده و شروع به تولید منابع انسانی تا بدان حدّ نموده است که در ابتدای نقشه تصوّر آن نمی‌شد. بدیهی است که جریان مؤسسات آموزشی در مرکز این دیدگاه منسجم قرار دارد که ما را در پیشبرد جریان دخول افواج مقبلین هدایت می‌نماید. همانطور که بیت العدل اعظم در همان پیام می‌فرماید، "لزوم سیستماتیک کردن توسعه منابع انسانی در جمیع نقاط درک شده است." همچنین درک شده است که جریانی که از طریق مؤسسات آموزشی بدان مبادرت نموده‌ایم، یک جریان درازمدّت است.

دانش حاصله از توسعه سیستماتیک منابع انسانی اکنون

۱- پیام ۱۵۶ بدیع، ص ۵ پاراگراف آخر

گسترش یافته جریان آموزش در خصوص سیستماتیک کردن امر تبلیغ را در بر می‌گیرد. از طریق اجرای برنامه‌های رشد ناحیه‌ای در اطراف و اکناف عالم تجربه‌ای جدید حاصل خواهد شد که اقدامات ما برای تبلیغ و تدابیر ما برای رشد طیّ دو دهه آینده را اعلام می‌دارد. این مساعی با اقداماتی سیستماتیک بدون ادنی‌گواهی از شدت و حدّت آن مبین تمایل عمیق و تعهد شدید هر فرد بهائی برای "تحقق نقشه‌ای است که هدف عمده آن تسریع جریانی است که برای تعداد فزاینده‌ای از اهل عالم یافتن هدف غائی جستجویشان و بدین ترتیب بنا کردن یک حیات متّحد، صلح‌آمیز و سعادت‌مند را مقدور می‌سازد."

منابع و مأخذ

- پیام رضوان ۱۵۳ بدیع بیت‌العدل اعظم خطاب به احتیای عالم
 پیام ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ بیت‌العدل اعظم خطاب به مؤنمر مشاورین فازه‌ای
 دستخط ۱۹ نوامبر ۱۹۹۸ از طرف بیت‌العدل اعظم به محفل ملی چاد
 دستخط ۱۰ اگست ۱۹۹۸ از طرف بیت‌العدل اعظم به محفل ملی آمریکا
 پیام رضوان ۱۵۳ بدیع خطاب به اهل عالم
 ایضاً
 دستخط ۹ دسامبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلی به محفل ملی روسیه
 پیام رضوان ۱۵۳ بدیع
 دستخط ۱۹ اکتبر ۱۹۹۷ از طرف معهد اعلی به یکی از آحاد مؤمنین
 پیام رضوان ۱۵۶ بدیع
 مکتوب ۲۷ مارچ ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلی به محفل ملی وانواتو

دستخط ۱۸ مارچ ۱۹۹۹ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی انگلستان
دستخط ۱۸ ژانویه ۱۹۹۶ از طرف ۱۰۰۰۱۰۱۰۱ به یمنی از یاران
مکتوب ۲۹ جولای ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی بولیوی
مکتوب ۱۹ اکتبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی پاپوآ گینه نو
مکتوب ۱۶ مارچ ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی تونگا
مکتوب ۱۴ آپریل ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی ساحل عاج
مکتوب ۱۵ اکتبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به یکی از یاران
مکتوب ۱۹ اکتبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی پاپوآ گینه نو
مکتوب ۱۰ دسامبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به یکی از یاران
مکتوب ۱۵ اکتبر ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به یکی از یاران
مکتوب ۳ مارچ ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی هنگ کنگ
دستخط ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹ معهد اعلیٰ به احتیای عالم

پیام رضوان ۱۵۳ بدیع

مکتوب ۲۰ می ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی تانزانیا
مکتوب ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۹ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی نروژ
پیام ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ معهد اعلیٰ به مؤتمر مشاورین قاره‌ای
مکتوب ۱۰ آپریل ۱۹۹۸ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی هندوستان
مکتوب ۲۴ اگست ۱۹۹۹ از طرف معهد اعلیٰ به محفل ملی آمریکا
ایضاً

پیام رضوان ۱۵۶ بدیع معهد اعلیٰ به احتیای عالم
ایضاً